

Begrotingswijziging Provinciale Staten
Behandeling bij berap 2026

Programma:	Diverse
Onderwerp : VB	Bestedingsritme tijdelijke budgetten categorie B
Taakomschrijving:	Diverse
Categorie ZBB:	Diverse

Toelichting:

- VB1 Weerbaar bestuur: In verband met het bestedingsplan Slagkracht Friese gemeenten ondermijnende invloeden wordt dit GS-voorwaardelijke budget in het juiste bestedingsritme gezet.
- VB2 Lelylijn onderzoek: We werken als Rijk en regio toe naar een besluit in het BO MIRT najaar 2026 voor een go of no-go voor de Lelylijn. Hierover is nu nog geen zekerheid. Daarom is het voorstel om het resterende budget Lelylijn 2026 door te schuiven naar 2027, zodat bij de te verwachten 'go' in het BO MIRT najaar 2026 wij budget hebben voor het vervolg.
- VB3 Verduurzamen OV bus: De verkenningsstudie van ProRail naar partiële elektrificatie (in combinatie met batterijtreinen) van de spoorlijnen Leeuwarden - Harlingen Haven en Leeuwarden - Stavoren wordt tijdelijk gepauzeerd. Reden is dat Rijk en regio in het BO MIRT januari 2026 hebben afgesproken in het BO MIRT najaar 2026 een integrale en definitieve systeemkeuze te maken voor zero-emissie treinvervoer voor de noordelijke regionale spoorlijnen, ingaande per 2035 met de nieuwe treinconcessie. In het kader hiervan vindt er in 2026 een gezamenlijk onderzoek plaats van het Rijk, ProRail en de provincies Fryslân en Groningen, waarbij onder andere factoren als Europese verplichtingen en netwerksamenhang worden meegenomen. Na besluitvorming over de uitkomsten van dit onderzoek, wordt de verkenningsstudie hervat.
- VB4 Openbaar Vervoer: Dit budget was bestemd om als cofinancieringsbudget te dienen bij het Rijksinitiatief 'de OnderwergPas'. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat het Rijk deze OnderwergPas niet gaat introduceren. Hierdoor gaan we op zoek naar andere initiatieven die bijdragen aan het resultaat vanuit Fryslân ûnderweis. Realisatie zal naar verwachting niet meer in 2026 plaatsvinden, vandaar het doorschuiven van dit deelbudget.
- VB5 Openbaar Vervoer: Het budget is bestemd voor de uitvoering van een pilot met mobiliteitshubs, waarbij we aansluiten bij gemeentelijke- en/of regiodeal plannen. Inmiddels is duidelijk dat er op korte termijn nog geen gemeentelijk plannen klaarliggen waarbij wij kunnen co-financieren, waardoor wij het beschikbare budget doorschuiven naar 2027. De komende tijd gebruiken we om te kijken welke mobiliteitshubs al wel in 2027 tot uitvoering te brengen zijn en de wijze van co-financieren (subsidieregeling of beleidsregel) moet dit jaar duidelijk worden.
- VB6 Openbaar Vervoer: Het bestemde budget is voor de continuering en verdere uitrol van deelfietsen in Fryslân. Hier is naar verwachting € 20.000,- mee gemoeid in 2026. In NN verband voeren we op dit moment vanuit Deel'm een verkenning uit naar de haalbaarheid en kansen van een regionaal netwerk van deeltweewielers in Noord-Nederland. Daarnaast lopen er gesprekken met gemeenten en NS/OV fiets Nederland over de inzet/uitrol van deelfietsen op meerdere locaties. Deze acties leiden dit jaar nog niet tot concrete projecten waar financiering voor nodig is. Het budget schuiven we daarom door naar 2027.

- VB7 Verbeteren toegankelijkheid OV: Het tijdelijk budget verbeteren toegankelijkheid OV van € 579.200,- is bestemd voor verbetering van de reisassistentie op het spoor (€ 379.200,-) en verbetering van de toegankelijkheid van provinciale bushaltes (€ 200.000,-). Voorgesteld wordt om € 100.000,- van het budget bestemd voor verbetering van de toegankelijkheid van de provinciale bushaltes door te schuiven naar 2027. De besteding van het tijdelijk budget voor verbetering van de provinciale bushaltes kan niet volledig in 2026 plaats vinden. Een deel van de werkzaamheden moet mogelijk worden aanbesteed wat meer tijd vraagt.
- VB8 Natuur en landschap: Eind 2025 heeft het college besloten de programmatische samenwerking op het gebied van biodiversiteitsherstel vanaf 2026 voort te zetten via het Netwerk Natuurinclusief Fryslân (NNF). Met de Stuurgroep is afgesproken het restant budget van het herstelprogramma in te zetten voor het opstarten van het NNF, zodat dit netwerk vanaf begin 2028 “op eigen benen kan staan”. Voor de uitvoering van de benodigde activiteiten in deze overgangperiode wordt o.a. een projectsubsidie voorbereid. Naar verwachting kan het project rond de zomer van 2026 worden gestart en zal het uiterlijk eind 2027 (financieel en inhoudelijk) worden afgerond. Voorgesteld wordt om ten behoeve van de start van het Netwerk Natuurinclusief Fryslân € 132.000,- van het restantbudget Herstelprogramma Biodiversiteit door te schuiven naar 2027.
- VB9 Landbouw: Binnen de uitvoeringsagenda Landbouw zijn er projecten die in 2026 voorzien waren om uitgevoerd te worden. Geconstateerd is dat een aantal hiervan in 2027 wordt gerealiseerd. Onderliggende argumentatie is o.a. dat er een overkoepelende subsidieregeling wordt opgesteld om op een rechtmatige wijze het budget tot besteding te laten komen. Ook zien we projecten waarbij de planvorming meer tijd kost dan op voorhand kon worden voorzien. Voorgesteld wordt om € 285.000,- door te schuiven naar 2027.
- VB10 Wonen: Voor de Subsidieregeling Transformatie bestaande gebouwen naar betaalbare woonruimten Fryslân 2026 wordt een subsidieplafond van € 1 mln. opengesteld voor de periode 6 april 2026 tot 30 september 2026. Hiervoor wordt € 100.000,- van 2027 naar 2026 verschoven.
- VB11 Naar een schone en gezonde leefomgeving: De uitvoering kan pas starten na uitwerking van Optie 1 van de Tussenevaluatie, samen met een partner-overheid. Dit is zo bepaald in de motie van PS van 17 december 2025. Dat vraagt de nodige extra tijd vooraf aan de daadwerkelijke uitvoering. De partner-overheid is hierin vooraf formeel niet gekend en is daardoor hierop niet tijdig voorbereid (financieel, capaciteit). Daarom is eerst tijd nodig voor dit voortraject, extra tijd die niet voorzien wordt in de vier jaren van uitvoeringstijd van Optie 1 uit de Tussenevaluatie. Een eventuele start van de benodigde vier uitvoerings-jaren is realistisch gezien niet voor 2027 te verwachten, en daarmee de eerste inzet van het daaraan gekoppelde budget. De uitvoeringsperiode wordt zo 2027-2030. Daarom wordt voorgesteld om de middelen van 2026 door te schuiven naar 2027, 2029 en 2030.
- VB12 Water en bodem: Op 23 april 2025 heeft PS gekozen voor het uitvoeren van een aangepast maatregelenpakket voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor 2027. Omdat op dit moment nog niet is vastgesteld welke maatregelen we hiervoor willen uitvoeren, is onderstaande begrotingswijziging opgesteld. Voorgesteld wordt om € 400.000,- door te schuiven naar 2027.
- VB13 Cultuur: Het budget Matching/cofinanciering is bedoeld voor om culturele projecten mogelijk te maken die gefinancierd worden uit landelijke, Europese of particuliere fondsen, en daarbij cofinanciering van de regionale of lokale overheden nodig hebben. Het blijkt in de praktijk juridisch niet haalbaar dit geld weg te zetten zonder gebruik te maken van een gerichte subsidieregeling. Zo’n regeling moet nog gemaakt worden – het is niet realistisch dat dat zo snel gebeurt dat de middelen nog voor projecten ingezet kunnen worden die in 2026 plaatsvinden. We stellen daarom voor het volledige bedrag door te schuiven naar 2027.

- VB14 Taal: In de Provincie Fryslân worden tweetalige plaatsnaamborden geplaatst. De werkzaamheden zullen plaatsvinden van 2026 t/m 2028. Met deze wijziging worden de budgetten in het juiste bestedingsritme gezet.
- VB15 Leefbaarheid: In mei 2026 heeft GS het Uitvoeringsprogramma Leefberens 2026-2027 vastgesteld. Om de dekking voor dit programma in het juiste jaar beschikbaar te maken, wordt € 36.500,- doorgeschoven van 2026 naar 2027.
- VB16 Taal: Op basis van een motie in de tweede kamer in 2025 moesten de conceptkerndoelen aangepast worden. Daarna waren er herformuleringen nodig om de doorgaande lijn naar het eindexamenprogramma te waarborgen én de vergelijkbaarheid met de definitieve conceptkerndoelen voor Nederlands te optimaliseren. Als gevolg van deze vertraging zullen de activiteiten in de jaren 2026 en 2027 ingehaald worden. Dit vraagt om een verschuiving van de beschikbare middelen.
- VB17 Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028: Van de BFTK afspraken 2024-2028 loopt onderdeel 10: “aanstellen meertaligheidscöördinator” van hoofdstuk 3.2 “afspraken” bij bestuurlijke autoriteiten. De middelen zijn nog nodig om de resultaten zoals vastgelegd in de BFTK te kunnen behalen in de resterende jaren van de beleids- en bestuursafpraakperiode (2027 en 2028).
- VB18 Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028: Door de nieuwe regelgeving rond subsidieverleningen gaat het niet lukken deze middelen nog in 2026 weg te zetten.
- VB19 Sport: Voor de schooljaren juli 2022 t/m juli 2026 en de kalenderjaren 2027 en 2028 is geld beschikbaar gesteld voor schoolschaatsen. Daardoor ontstaat een gat voor najaar 2026. Dat wordt opgelost met dit voorstel.
- VB20 Taal: In 2025 is voor diverse subsidies geld naar voren gehaald uit de jaren 2026 en verder. Echter zullen op het onderdeel taaloverdracht in deze jaren nog bestedingen komen via de uitvoering van een subsidieregeling en activiteiten van een boekjaarinstelling.
- VB21 Digitalisering 2022-2026: In 2026 is meer formatie nodig dan eerder voorzien. Deze versterking is nodig om de verandering beheerst vorm te geven en teams en medewerkers hierin voldoende te ondersteunen.

Voorstel:

Volgens onderstaande tabel het bestedingsritme van diverse tijdelijke budgetten aan te passen. De wijzigingen verlopen budgettair neutraal via de reserve tijdelijke budgetten en voor een klein deel via het begrotingssaldo.

Progr	Omschrijving programma en bron	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Exploitatie</i>						
Lasten						
1	Bestuur					
VB1	Weerbaar bestuur	-402.000	221.500	21.500	11.500	147.500
2	Infrastructuur					
VB2	Lelylijn onderzoek	-578.000	578.000	0	0	0
VB3	Verduurzamen OV bus	-1.160.200	550.000	610.200	0	0
VB4	Openbaar vervoer	-100.000	100.000	0	0	0
VB5	Openbaar vervoer	-100.000	100.000	0	0	0
VB6	Openbaar vervoer	-80.000	80.000	0	0	0
VB7	Verbeteren toegankelijkheid OV	-100.000	100.000	0	0	0
3	Natuur en Landbouw					
VB8	Natuur en landschap	-132.000	132.000	0	0	0
VB9	Landbouw	-285.000	285.000	0	0	0
4	Ruimte en Klimaat					
VB10	Wonen	100.000	-100.000	0	0	0

Progr	Omschrijving programma en bron	2026	2027	2028	2029	2030
VB11	Naar een schone en gezonde leefomgeving	-120.000	30.000	0	30.000	60.000
VB12	Water en bodem	-400.000	400.000	0	0	0
5	Economie en Mienskip					
VB13	Cultuur	-100.000	100.000	0	0	0
VB14	Taal	-430.000	430.000	0	0	0
VB15	Leefbaarheid	-36.500	36.500	0	0	0
VB16	Taal	-80.800	80.800	0	0	0
VB17	Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028	-28.400	28.400	0	0	0
VB18	Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028	-350.000	350.000	0	0	0
VB19	Sport	40.000	-20.000	-20.000	0	0
VB20	Taal	-218.000	150.000	68.000	0	0
6	Bedrijfsvoering					
VB21	Digitalisering 2022-2026	408.000	-408.000	0	0	0
	Reserves tijdelijke budgetten					
	Vorming van reserve	2.158.000	0	0	0	0
	Totaal lasten	-1.994.900	3.224.200	679.700	41.500	207.500
Baten						
	Reserves tijdelijke budgetten					
	Beschikking over reserve	-1.994.900	3.224.200	679.700	41.500	207.500
	Totaal baten	-1.994.900	3.224.200	679.700	41.500	207.500
<i>Reserves</i>						
Lasten						
	Reserves tijdelijke budgetten					
	Beschikking over reserve	-1.994.900	3.224.200	679.700	41.500	207.500
Baten						
	Reserves tijdelijke budgetten					
	Vorming van reserve	2.158.000	0	0	0	0